

Op pad rondom het Riels Laag

Auteur: Charles Aerssens

Hart van Brabant

Deze rondwandeling voert rondom het Riels Laag met het beekdal van Oude Leij. Dit is het gebied van de Regte Heide, dat samen met de Landgoederen De Hoevens, Het Ooievaarsnest en Nieuwkerk een prachtige natuurrijke oase in het Brabantse land vormt onder de rook van Tilburg. De Regte Heide ligt op een brede dekzandrug, die de waterscheiding vormt tussen de Oude Leij en de Poppelsche Leij. Het beslaat met 250 hectare een gebied dat afgewisseld wordt door droge en natte heide. Opvallend zijn de op de rand van de heide liggende grafheuvels uit de Vroege en Midden Bronstijd, die duiden op een nederzetting uit die tijd.

De wandelroute vertrekt vanaf de parkeerplaats aan de Rielsedijk door het Riels Laag met het beekdal van de Oude Leij en voert via het buurtschap Looienhoek over de Brakelse Heide naar Landgoed De Hoevens met zijn natuurbegraafplaats. Vanaf de Goorstraat gaat de route langs de zuidzijde van Landgoed Het Ooievaarsnest richting Belgische grens bij het buurtschap Aarle. Noordwaarts steken we langs het Halve maan ven en de vogelkijkhut Tapsmoer door naar de Regte Heide, die we dwars doorkruisen langs de verschillende grafheuvels om dan langs het heidegebied noordwaarts terug te keren naar het startpunt aan de Rielsedijk.

Routebeschrijving

1. De rondwandeling vertrekt vanaf de parkeerplaats met informatiebord aan de Rielsedijk ongeveer een kilometer buiten Riel. We kiezen voor het brede bospad rechts naast het informatiebord en wandelen door het bosgebied Aesvoorde. Bij de eerste gelegenheid slaan we rechtsaf (Aesvoortsedijk). Aan het eind bij KNP28 opnieuw rechtsaf en tot het eerste pad linksaf bij KNP32. Voorbij aan een drietal hardstenen kubussen, waarop de winter van de maanden december, januari en februari poëtisch verwoord wordt in korte gedichten, gaat de route linksaf langs het Riels Laag. Verderop verlaten we naar rechts de Oude Leij. Zo komen we aan de Oude Tilburgse Baan, die we bij KNP22 oversteken naar het buurtschap Looienhoek. Eerste straat linksaf, Koestraat. Aan het eind bij KNP23 linksaf, Akkerweg. Op de kruising met de Oude Tilburgse Baan naar rechts en dan meteen achter nr. 12 schuin links een breed onverhard pad, de Berkendreef, langs de bosrand volgen. Op de Berkendreef nemen we voor een bord 'Stiltegebied' het eerste pad rechtsaf met zicht op een beukenlaantje. Het bospad volgend gaan we na een afsluitboom op de kruising linksaf en wandelen het bospad uit tot ongeveer 50 meter voor KNP25. Hier slaan we rechtsaf door een voetgangerssluis, een graspad. Op de eerste kruising linksaf een graspad volgen. Dan op de eerstvolgende kruising rechtsaf, een smal bospaadje in. Op de tweede kruising linksaf, een zandpad tussen naaldbomen. Aan het eind door een voetgangerssluis en rechtsaf, brede bosweg. Na 200 meter op de Y-splitsing links aanhouden en steeds rechtuit tot we het bosgebied achter ons laten. We volgen de onverharde weg (Kruisbaan) en komen even verderop langs de toegang tot de Natuurbegraafplaats van Landgoed De Hoevens. Aan het einde van deze onverharde Kruisbaan bereiken we de viersprong van Kruisbaan met Schellestraat, Boslust en Goorstraat bij KNP95.

2. Hier bij het informatiebord verloopt de route linksaf over de Goorstraat. We passeren de oude Hoeve Nuweleynde ofwel de Nieuwelandse Hoeve aan onze rechterhand. We blijven de Goorstraat volgen voorbij aan de toegangspoort van Landgoed De Hoevens en het Natuurkampeerterrein. Daarna het eerste pad rechtsaf 'Opengesteld Landgoed De Hoevens' met links een weiland en rechts een greppel. Na een vlonder bij een wandelbankje met uitzicht op een waterpoel linksaf, beukenlaan. Aan het eind linksaf, een beukenlaan. We komen weer op de Goorstraat uit. We wandelen naar rechts en steken de Oude Leij over. We slaan bij KNP42 rechtsaf nog voor de oude hoeve van Landgoed Het Ooievaarsnest. We betreden het bosgebied van Landgoed Het Ooievaarsnest. Het bospad verloopt langs de Oude Leij en we wandelen door tot KNP40, waar het landschap zich opent. Hier gaat de route naar links. We nemen het eerste bospad linksaf. Het pad buigt naar rechts. Even verderop een pad naar links negeren en langs open landschap aan onze rechterzijde. Met de hoek van een weiland meebuigen naar links. Twee keer een pad naar rechts negeren en op de T-splitsing rechtsaf, pad naar links negeren. Dit pad uitlopen langs KNP52 tot we op een zandweg met fietspad (Baarlesebaan) staan. We hebben uitzicht op het buurtschap Aarle, gelegen net over de Nederlands-Belgische grens. De route gaat linksaf over de Baarlesebaan tot we komen bij een viersprong bij KNP51 met grote rustbank.
3. Hier wandelen we linksaf over het onverharde pad. Langs een markant pand met opvallend geelrode zandloper luiken komen we op een kruising (Nieuwkerksbaantje). Hier steken we recht over en vervolgen we onze route. We slaan het eerste pad rechtsaf en komen met de bocht naar links langs het Halve Maan ven. Hier voorbij het Halve Maan ven gaat op de kruising de route naar links. We volgen het bospad tot de 250 meter verderop gelegen viersprong. Op de viersprong aangekomen gaan we naar rechts en kiezen op de eerste driesprong voor het pad even scherp links en meteen naar rechts. Dit pad leidt ons langs een gebeeldhouwde bronzen infozuil en de eerste van een aantal prehistorische grafheuvels in dit gebied. Voorbij deze zuil komen we op een zandpad met uitzicht over het dal van de Oude Leij. Daar slaan we rechtsaf en bereiken dan de vogelkijkhut Tapsmoer.
4. Bij de vogelkijkhut gaat de route rechtsaf tot op de eerste kruising van bospaden bij KNP55. We wandelen op deze kruising linksaf, negeren een afslag naar rechts. We komen nu op de uitgestrekte heidevlakte van de Regte Heide. We volgen het zandpad rechtdoor tot de eerste splitsing bij KNP56. De route gaat rechtsaf over de heide naar de eerste veelsprong bij KNP60 aan de oostzijde van het heidegebied. Van hier nemen we het eerste pad scherp naar links en we steken de Regte Heide dwars door in noordwestelijke richting tot aan een bronzen infozuil over de grafheuvels bij KNP1. Deze zuil geeft informatie over deze Keltische grafheuvels uit de Vroege en Midden Bronstijd. Bij de infozuil wandelen we naar rechts tot op de T-splitsing waar de groengele markering naar echts afbuigt. Wij gaan hier linksaf en met de bocht naar links tot het einde op een T-splitsing. Hier slaan we af naar rechts in noordelijke richting met het heidegebied aan onze rechterzijde. Dit pad blijven we volgen tot we na ongeveer 1,5 kilometer weer bij de parkeerplaats aan de Rielsedijk uitkomen.

Praktische informatie

Lengte van de wandeling

19 km

Onverhard: 94%

Verhard: 6%

Start- en eindpunt

Parkeerplaats bereikbaar vanuit Riel
Rielsedijk 9
5051PG Goirle

Openbaar vervoer

Bushalte Dorpsplein Riel
Lijn 132 van/naar Tilburg
Naar startpunt 800 meter

Parkeren

Parkeerplaats bereikbaar vanuit Riel
Rielsedijk 9
5051PG Goirle

Horeca onderweg

o Aarle IJs, Aarle 80, B - 2382 Poppel

Achtergrondinformatie**Poosplaatsen Rechte Heide en Riels Laag**

Langs de Aesvoortsedijk in het natuurgebied Regte Heide en het Riels Laag van Brabants Landschap liggen vier groepen zitstenen die gedichten dragen rond de twaalf maanden van het jaar. Deze poosplekken met elk drie arduinen kubussen zijn gegroepeerd per seizoen. Zij maken deel uit van het project 'Poosplaatsen' van beeldend kunstenaar en dichter Pien Storm van Leeuwen, die in de grensstreek ten zuiden van Breda en Tilburg op 27 plekken natuurstenen banken of zitstenen ontwierp met daarin poëzie gegraveerd. De zitstenen met poëzie zijn enig in hun soort. Pien Storm van Leeuwen beoogt met dit project een intensere beleving van het landschap en met de keuze van de plekken wil ze landschappelijke en historische patronen, die een samenhang vertonen, zichtbaar maken. Voor de zitstenen in dit gebied schreven 12 dichters een gedicht voor een van de twaalf maanden van het jaar.

Het Riels Laag

Dit natuurgebied in het beekdal van de Oude Leij vormt over een lengte van 5 kilometer de grens tussen de natuurgebieden Regte Heide en Ooijevaarsnest in het oosten, en het Riels Hoefke en Landgoed De Hoevens in het westen. Het is gelegen tussen een licht golvende dekzandlandschap waarin hier en daar lage duingebiedjes voorkomen. Dit dal is sinds enge tijd weer in een natuurlijker staat teruggebracht. Het water in het zuidelijk deel wordt opgestuwd en door sloten te dichten kan het water in de heide langer worden vastgehouden. Nadeel van deze vernatting is, dat door het voedselrijke water van de Oude Leij de biodiversiteit afneemt. Het noordelijk deel is na de laatste aankopen in het gebied verbeterd. Hier is de voedselrijke bovenlaag en het zand afgegraven dat de boeren hebben opgebracht om hun hooilanden begaanbaar te houden. De sloten om de kwel af te voeren zijn gedicht en een beekmoeras is ontstaan. Door dit alles komen klein blaasjeskruid, loos blaasjeskruid, holpijp en bonte paardenstaart weer terug. Voor het observeren van tal van vogelsoorten zoals wintertaling, waterral en watersnip, zomertaling en slobbeend, blauwe kiekendief, grote en kleine zilverreiger is vogelkijkhut Tapsmoer de aangewezen plek.

Landgoed De Hoevens

Dit 190 hectare grote landgoed, maakt deel uit van een uitgestrekt natuurgebied langs de Belgische grens. Landgoed De Hoevens, dat niet toegankelijk is voor publiek, kent een bewogen geschiedenis. In 709 komen de gronden door schenking in het bezit van St. Willibrordus die ze in 736 overdraagt aan de Abdij van Echternach. In 1175 gaat het bezit over naar de Abdij van Tongerlo die het tot 1798 beheert. Van de vijf hoeven uit die tijd bestaan er nog twee: de Nieuwelandse Hoeve uit 1205 en de nog in vrij oorspronkelijke staat verkerende Grote Hoeve, gebouwd begin 16e eeuw. Na de inlijving van Brabant bij het Franse keizerrijk worden de gronden geconfisqueerd en verkocht. In 1919 kopen de Tilburgse textielabrikanten Henri en Joseph Blomjous het landgoed aan als jachtgebied. In 1920 bouwt de bekende Tilburgse architect Jan van der Valk een fraaie jachtkamer aan de Grote Hoef. Landgoed De Hoevens onderhoudt een goede samenwerking met Brabants Landschap, waardoor de natuur- en landschapswaarden vergroot zijn nieuwe natuur ontwikkeling door omvorming van bouwland tot nieuw bos en de aanleg van nieuwe houtwallen, lanen en kikkerpoelen. Ook de aanleg van een Natuurbegraafplaats maakt hiervan deel uit. Zo heeft Landgoed De Hoevens een heel eigen gezicht in het oude cultuurlandschap, overeenkomstig de vroegste kaarten uit 1745. Door dit beheer vinden we hier weer bijzondere planten en is het landgoed in trek bij wild.

Landgoed Nieuwkerk

Dit landgoed is ontstaan in het begin van de 19e eeuw, maar al in de 13e eeuw heeft de Abdij van Tongerlo hier een hoeve in bezit. De naam Nieuwkerk komt van de 'nyeuwe kerck van dije van Tilborch' ofwel de grenskerk van de Tilburgers, waarbij een huis annex herberg, is gebouwd. Het grondbezit blijft in handen van de Abdij van Tongerlo tot 1796, als de abdij wordt opgeheven. In 1809 komt het Landgoed Nieuwkerk korte tijd in bezit van Keizer Napoleon en wordt in 1814 Rijksdomein. In 1820 koopt Gijsbert Jacob van Hogendorp (1783-1845) een groot aantal goederen in dit gebied en richt een veldoven op voor het bakken van baksteen om daarmee nieuwe gebouwen neer te zetten. Zijn laatste levensjaren slijt hij op Landgoed Nieuwkerk, waar hij in 1845 overlijdt aan de gevolgen van een ongeluk met een op hol geslagen paard. Hij wordt tijdelijk begraven in de familiegrafkelder op Landgoed Nieuwkerk. Het landgoed wordt in 1860 gekocht door Jean François de Meester en het komt later in bezit van Albert De Meester de Betzenbroeck, die er de bouw van een klooster mogelijk maakt. Het landgoed behoort sinds 1986 door vererving toe aan de Belgische adellijke familie de Jamblinne de Meux. In 1997 wordt het klooster omgebouwd tot bezinnings- en congrescentrum en het heeft nu een Horecabestemming. Het landgoed wordt beheerd door Brabants Landschap.

Grafheuvels Regte Heide

Op de brede dekzandrug van de Regte Heide tussen de stroomgebieden van enerzijds de Oude Leij en de Poppelsche Leij vinden we een zestal grafheuvels. Deze hoog gelegen, voedselarme en droge zandrug was een vanzelfsprekende plaats voor begravingen door de mensen die zich aan de rand van de beide beekdalen in de Midden Bronstijd (2000-700 voor Christus) hadden gevestigd. Alles wijst op een nederzetting met hutten en akkertjes uit die tijd. Het duurt tot 1935 als archeologen voor de eerste keer de grafheuvels opgraven. Bij de opgravingen komt men tot de ontdekking dat het om Keltische grafheuvels gaat, waarvan er een met een voor Europa unieke ringwal is omgeven met voorliggende droge sloot. Ze brengen grafgiften aan het licht als strijdbijlen,

polsbeschermers, stenen dolken, knopen en kralen. De heuvels worden naar hun allervroegste toestand gerestaureerd, wat ze aanzienlijk hoger maakt. Later raken ze overwoekerd om dan in 1980 opnieuw te worden hersteld: struiken worden verwijderd, de heuvels opnieuw gemodelleerd en rond vijf van hen wordt een nieuwe palenkrans aangebracht. Aan verkleuringen in de bodem valt af te leiden dat de palen er ook oorspronkelijk gestaan hebben. Op twee plekken geven infopalen informatie over deze cultusplekken.

Charles Aerssens leidt je aan de hand van 13 wandelingen door het hart van Brabant. De wandelgids met deze 13 wandelingen is uitgegeven bij Uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig (www.gegarandeerdonregelmatig.nl).

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50

The advertisement features a background of various colorful hiking maps. On the left, there are three overlapping map thumbnails. A large white circle with the number '4' is positioned to the left of the main text. The text is in a bold, sans-serif font. The price is highlighted in a dark red rounded rectangle on the right side.